

פרוטוקול מס. 90

מישיבת ועדת הכלכלה, שהחגימה ביום ג',
י' בסיון תשל"ה - 20.5.75, משעה 13.00.

נ ו כ ח י ם - חברי הוועדה:

י. הורוביץ - היו"ר
מ. דרובלס
ע. הדר (הורביץ)
י. דרניצקי (יו"ר)
י. כהן
א. לבני
י. מודעי
נ. קצב
י. שערי

מוזמנים:

שר התיירות - מ. קול
ראובן אלוני - מינהל מרחב שלמה
א. טפלר - אגף התקציבים, משרד האוצר
ש. שטנר - " " " " " "
י. בליזובסקי - משרד התיירות
מ. תמיר - " " " " " "
מ. גדרון - " " " " " "

מזכיר הוועדה:

א. פלקסר

כלכלן:

י. לב

קצרנית:

שולמית פרג

היו"ר י. הורוויץ:

אני פותח את הישיבה.

אני מודה לשר ומודה לחבר עוזריו, כן אני מודה לאנשי המשרדים שנעצו להזמנה.

הנושא שיזמנו אותו ואשר לא הועבר אלינו מהמליאה הוא ענין אופירה, וזאת לאחר בקורנו שם.

הוועדה בקרה בשארם אסי"ן, ונפגשה שם עם ראש מינהל מרחב שלמה - מר ראובן אלוני, ולאחר ששמענו וראינו כל מה שמתרחש שם החלטנו להזמין את הנוגעים בדבר על מנת לשמוע מהם אם קצב או אי קצב הבניה שם מוצדקים, ואם הממשלה עשתה או לא עשתה את כל האפשרי, וכן אם היא עמדה בהתחייבותיה כלפי האזור, ואם יש על מה לסמוך.

אני מבקש מהשר לפתוח ולאחר מכן נשמע את מר אלוני כדי להציג בפנינו את עמדת המינהל המקומי.

ד. החיירות ס. קול:

ביו"ל 1973 בקרה ועדת הכלכלה של הכנסת באילת ובמרש"ל ולקראת ביקור זה הוכנה ע"י החברה סקירה כתובה ובה נמסר מידע לגבי פעילות החברה שהתקיימה ותוכנה במרש"ל ובנעמה בשנות התקציב 1973/72, 1974/73 ו-1974/75. להלן ציטטות מתוך סקירה זו בהשוואה לביצוע בשטח:

בנוגע לנעמה: נחתם חוזה עם קבלן על ביצוע שלב א' של הטיילת בנעמה בסך של 1.1 מיליון ל"י. העבודה נמצאת בעיצומה בימים אלה ובכוונת החברה להמשיך בביצוע שלב ב' בימים הקרובים עם גמר ביצוע שלב א', כאשר מערכת הביוב והמים לאיזור נעמה עוברת מתחת לטיילת. במקביל לביצועה אנו מספקים לפרוייקטים הקיימים והמתוכננים במקום ביו"ב איזורי שני שלבי הטיילת א' וב' נסתיימו לפני 8 חודשים ונתיח כיום לחבר כל יזם למערכת תשתית תקינה עד לגבול מדרשו.

המכרז למעגן התעבב בשל בדיקות נוספות לגבי מקומו לאור מדידות ימיות נוספות שנערכו במקום, מיקומו הסופי ותכנונו יושלמו תוך החודש הקרוב להוצאה למכרז, כאשר מיקומו החדש אינו פוגע ומפריע לחוף הרחצה הזיבורי הדרומי - פרוייקט המעגן סוכן להוצאה למכרז - הוקפא בשל הצימצום והקטנת התקציב העומד לרשות החברה לנושא מרש"ל.

ביצוע תשתיות בנעמה נמשך כמתוכנן כאשר החברה סקיימת מגעים עם חברת חשמל לגבי ביצוע כל קווי החשמל ברשת המקומית בכבלים תת-קרקעיים, צנת מים בחלקו הדרומי של המפרץ נסתיימה והמינהל לפיתוח מרש"ל ניגש לביצוע שלב ב' - תכנון התשתיות נסתיימם לפני כשנה, החברה מבצעת התשתיות במפרץ נעמה עבור המינהל לפיתוח מרש"ל ובתקציבה. בשנת התקציב הנוכחית בונה החברה את תחנת השאיבה המרכזית לביוב באיזור נעמה בעלות של כ-700 אלף ל"י.

תכנון ביתן שדות חוף הדרומי - על הטיילת - ואיזור האצבע, עומד להסתיים, ולאחר אישורו ברשויות יבוצעו השלבים הראשונים בשנה התקציבית הנוכחית. בינוי ביתן שדות חוף בנעמה עומד להסתיים, החברה והמינהל לפיתוח מרש"ל (אשר הביתן הוקם בתקציבו מכיון שהחברה לא תוקצבה לכך) יפרסמו בעוד כשבועיים מכרז על החכרתו לצורך תפעול. הביתן כולל מערכת שירותי חוף ברמה מודרנית, מסעדה ומחסה לכ-300 איש בעלות של 3.3 מיליון ל"י.

שר התיירות מ. קול:

בשנים 1974/73, 1974/75 ו-1976/75 אושרו לנו תקציבים בסכום של 4.495 מיליון ל"י. לאחר קיצוץ נשאר לנו תקציב של 3.945 מיליון ל"י, ומזה 2.770 מיליון ל"י לנעמה. נעמה זה אופירה.

לביצוע מתקציב מינהל לפיתוח מרש"ל קבלנו 6 מיליון ל"י. זה היה טוב משום שלנו לא היה תקציב. בשנת 1974/73 היה לביצוע סכום של 3.5 מיליון ל"י; בשנת 1974/75 היה לביצוע - 2.5 מיליון ל"י, ובשנת 1976/75 - 2.7 מיליון ל"י. מה שחסר לנו עוד 2.8 מיליון ל"י. עיקר התקציב הוא לגמר ביתן שירותי החוף, קמפינג וגמר חשתיות.

בנוסף לאמור קודם לכן, מפתחת החברה אחרי סיוול וביקור במפרץ אילת ודרום סיני בשיתוף עם רשות שמורות הטבע והמינהל לפיתוח מרש"ל - ראס מוחמד, ראס נצרני ועוד.

פיתוח תיירות במושבים נביעות ודי-זהב נעשה בהכרונת החברה ובביצועה הפעיל בתקציב ההסתדרות הציונית.

בנוסף לזה, עוסקת החברה בתכנון אתרי תיירות לאורך מפרץ אילת לקראת החלטה על פיתוח נוסף באיזור.

לגבי הפרוייקטים: מלון "נאות אופיר" שבבעלות "כלל", מתפעל כיום כ-30 קיפונים (בונגלוס). ההשקעה בהקמת הפרוייקט הזה של הכיפונים ומיבנה חדר אוכל הסתכמה ב-2,120 מיליון ל"י.

הוחל בבניית שלב ב' בתכנית המאושרת הכולל בנין מבנייה קשיחה - 78 חדר, בהשקעה של כ-8 מיליון ל"י. אבל לאור ההתייקרויות זה צריך להסתכם ב-18 מיליון ל"י.

אנחנו ישבנו עם חברת "כלל" שהשתתפה את הבנייה הקשיחה, וסיכמנו שאנחנו נותנים להם מענק של 20%, משום שאנחנו ביטלנו את המענקים שנתנו לאילת וליס המלח בגלל יוקר הבנייה. חברת "כלל" חוששת שיהיו לה גרעונות בתפעול.

זה יהיה מלון בעל 4 כוכבים. אין ספק שהבנייה שם יקרה. הכל עולה שם ביוקר. בסופו של דבר, אנחנו השפענו על חברת "כלל" להמשיך בזה. הם רצו שאנחנו נבטיח להם שנוסיף לתנאים שהם מקבלים מאתנו כדי למנוע את הסיכון שמפניו הם חוששים.

י. בליזובסקי: הם רוצים כי חלקם בהשקעה יהיה קטן יותר, ושאנחנו ניתן להם עוד

5 מיליון ל"י כהלוואה.

שר התיירות מ. קול:

על זה אמרנו "לא". יכול להיות שכל הנבואות השחורות לא יתקיימו. כך שאמרו "לא" לגבי הלוואה נוספת. אמרנו לכם, שיפעילו ויעשו ואחר כך נראה. מכל מקום, אנחנו לא צריכים לתת להם ערובות למפרע מחשש פן יקרה משהו. אנחנו תבענו מהם באופן נמרץ להמשיך בפרוייקט, ואני חושב שהם ילכו לזה. גם השקיעו עד כה 6 מיליון ל"י.

י. בליזובסקי:

אנחנו משלמים את הכסף כאשר העבודה מתבצעת בשטח. הם היו צריכים להשקיע כ-700 אלף ל"י כהון נפרע, והם לא עשו את זה. כך שאנחנו לא יכולים להשלים את מה שהתחילו בו.

שר התיירות מ. קול:

לגבי נוח מדבר קרוואן שרם-א-שייך - נעמה: כפר הנופש הקיים כולל 210 מיטות בבתני אלומיניום וקרוואנים. כפר זה היה בבעלות חב' אדמט להשקעות בע"מ, ועתה נכנסה קופת חולים לשותפות בכפר. למעשה, היא כבר נכנסה לשם - (י. בליזובסקי: ב-76%).

הכפר עובר עתה תהליך של שיפוץ על פי תכנית שיפוצים בסכום של 600 אלף ל"י שאושרה במשרדנו. כמו כן אושרה הרחבת הכפר ע"י חוספת 100 ביתנים ממוזגים בהשקעה של כ-5 מיליון ל"י. למעשה, זה היה המפעל הראשון במקום זה. בשעתו זה היה עם ספקטור, והיו שם גרעונות וסבל רב. כך שאנחנו באנו והצלנו אותם בזה שנחנו להם מענקים.

י. בליזובסקי:

קופת חולים מבקשת עכשיו שני דברים: (א) שיימצא הסדר לפיגורים שהצטברו, שחלק גדול מהם זה רבית פיגורים. הרבית הייתה של 17%, ועכשיו 22% רבית פיגורים. בקשתם היא להתייחס לרבית פיגורים זו.

(ב) תקרת הקרן. שהחזר הקרן יוקפא לתקופה של 5 שנים, ושזה ישא רבית בהתאם לשעור המקורי - 6.5%, ושרק כעבור 5 שנים יהיה ההחזר.

בקשתם זו עוד לא נדונה. מדובר

בהשקעה של 3.4 מיליון ל"י.

שר התיירות מ. קול:

לגבי מוטל ישראל הוגי - נעמה: אושרה חכנית להקמת מועדון צלילה ומוטל בן 60 חדר בדרגת 3 כוכבים ע"י ישראל הוגי בע"מ - זהו משקיע שוויצרי בשם הייגנשמידט - בהשקעה של כ-2.5 מיליון ל"י. המוטל יוקם בשני מיבנים טרומיים. המוטל יוקם בשני מיבנים טרומיים.

מועדון הצלילה קיים ופועל. המוטל טרם הוקם ומשרדנו אישר ב-24.3.75 ארכה של חצי שנה להתחלת ביצוע החכנית.

פרוייקטים בחהליך חכנון - טיב סיני - אופירה: אושרה ב-24.3.75 חכנית להקמת מלון בן 104 חדר בדרגה של 3 כוכבים ובהשקעה של כ-4 מיליון ל"י באופירה. לעת עתה עוד לא התחילו בזה. בינתיים לא הופיעו מועמדים להשקעות, כי כל אלה שאישרנו להם - והם לא מעטים - נסוגו. היה אחד ממשפחת דולגין שאתו התנהל משא ומתן, וגם עם חברות אחרות, אבל כולם נסוגו. אנחנו היינו מוכנים לתת להם אישורים.

אני רואה, שאם יושלם המלון הזה של קופת חולים ו"כלל", עם המוטל השוויצרי - זה לדעתי יהיה די סביר לגבי מספר החדרים והמיטות.

אם יש בעיות אחרות שקשורות עם התשתית, הרי שאני יכול לומר כאן כי קצצו לנו השנה את התקציב. אך מכיון שישנו מר ראובן אלוני, ולא יש יותר כסף, אז אנחנו יכולים להמשיך. למעשה, אנחנו בצענו, ומבצעים הלאה את הדברים, ואין לנו שום עיכובים.

מכיון שאתה נציג הממשלה, הייתי רוצה לדעת מה החליטה הממשלה

היו"ר י. הורוביץ:

בענין אופירה.

שר התיירות מ. קול:
ראש הממשלה הודיע שיבנו 500 מיטות באופירה, ושר השיכון הודיע אחריו שהוא יבצע את זה. אני חושב שזה 500 מיטות יחד עם מה שנמצא שם בבנייה. הפרסומים והוויכוחים סביב עניין זה לא היו לבריאות הדבר.

דברתי עד כה בענייני תיירות וקייט. נמצא אחנו מר משה תמיר שהוא מהחברה הממשלתית לתיירות. מכל מקום, משרד התיירות והחברה הממשלתית לתיירות עושים כל מה שקבלנו על עצמנו בשיחוף עם מר ראובן אלוני שהוא ראש המינהל שם. על דברים אחרים, אני לא מוסמך להשיב.

מ. דרובלס:
אחד המרכיבים בנושא אופירה זה התיירות. וזה נכון שזה אחד המרכיבים החשובים. בנושא זה יוכל מר אלוני להכנס לדיון. אבל פרט לדיון באופירה יש גם עניין של שיכון, וזה דבר שאיננו נוגע ישירות למשרד התיירות. אנחנו שמענו את האינפורמציה בכלי התקשורת על עניין זה, כך שהשר לא גילה לנו שום סודות.

אני מציע, שלאור העובדות אנחנו נפריד שני דברים: היום שאנחנו נתייחס לנושא אופירה בענייני תיירות, (ב) שנקבע בהקדם האפשרי ישיבה נוספת על אופירה ואז נדון על שיכון ומסחר.

היו"ר י. הורוביץ:
שר המסחר והתעשייה השתמש ב"טריק", וכתב לנו מכתב תשובה בנוסח ההזמנה שלנו - בקשנו ממנו בהזמנה להופיע לישיבה בגלל הסיבות לפיגור שיש במרחב שלמה, והוא ענה לנו כי הוא רוצה לשמוע מה תובעים ממנו, ואז הוא יתייחס. נוסח ההזמנה שלנו היה כזה - במקום לכתוב לדון בבעיות, כתבנו "פיגור".

משרד השיכון - זה לא בתקן שלנו. אבל המשרד אמר שהוא יבוא. מכל מקום אני מציע, שלאחר ישיבה זו אנחנו נקבע לנו את צורה הטיפול בנושא זה.

כעת אני מציע שמר אלוני יעלה את בעיית אופירה כולה, ואנחנו נפריד בין הנושאים.

ר. אלוני:
לידידי השר, אני אעסוק במעשה ולא בתכניות ולא ברעיונות. במאמר מוסג אומר, כי לאנשים יש חלק שעסקו בהקמת ישובים חדשים).

אתם יודעים שקיים שלב כזה שהוא של רעיונות, תכניות, מפות. אכן זו התקופה הכי יפה לכך. אחר כך באה התקופה הקשה ביותר של 5 השנים הראשונות של אכלוס. יתכן והשנה הראשונה היא הקשה ביותר. כך שבאופירה אנחנו נמצאים במצב הקשה ביותר על מנח להגשים את המינימום שאחה, אדוני השר, דברת עליו.

הקמת המפעל לפיתוח מרחב שלמה נעשתה על פי החלטת הממשלה מספטמבר 1972. זה נעשה על דעת כל הממשלה, ובזכותו של שר הבטחון לשעבר - משה דיין - שאמר כי הוא סבור שיש לעשות טיפוח ישראלי מואץ באותו רצף יבשתי אילת-ראס-מוחמד, כך ששר הבטחון הציע להעביר את האחריות לכלל פיתוח מרחב שלמה ומתן שירותים לאזרחים ישראלים ומקומיים לשר אזרחי יותר. ואז החליטה הממשלה להטיל את המשימה הזו על השר גבתי.

לכאורה, היה ברור בזמן שהקימו - וזה גם בהתאם לסמכויות - שהשר גבתי יהיה אחראי לכלל, למתן שירותים, הקמת ישובים חדשים, וגם שיתאם וירכז את שירותי המשרדים בשטח, ושכל משרד יפעל בתחום אחריותו.

מכיון שיש לזה כוונה מיוחדת, הקים

השר גבתי מיד ועדה מיוחדת למרחב שלמה, ובה ישנם נציגי כל המשרדים שיש להם קשר עם אופירה, על מנת שכולם יעמדו יחד, וניתן לכך גם תקציב פיתוח. כך שכל המשרדים היו מיוצגים בוועדה זו - האוצר, מסחר ותעשייה ועוד. יש לציין כי ועדה זו עובדת בצורה חברית ובאופן מעולה ביותר. כמו ביחסים בין המשרדים. מעולם לא הלכנו לבירור בפני איזה שהוא שר.

על מנת שיהיה תקציב הולם לפיתוח

מואץ הבינותי שיהיה תקציב כזה במינהל מרחב שלמה, ושהוא יועבר לביצוע לאותו משרד שממונה על זה. כאן עלי לציין שכמעט כל התקציבים - ואין בינינו ויכוח על כך - הגיעו. מכל מקום, אנחנו דואגים שהתקציב יועבר. זאת ועוד: אנחנו דואגים שבזמן הקצוצים שנעשו בתקציבי משרדים - שהתקציב הזה לא יקוצץ, ושהוא יישמר. זו החלטה לגבי המינהל.

בדצמבר 1972 - וזה שוב פעם על דעת

השרים - הוועדה אישרה את תכנית האב לפיתוח מרחב שלמה. היא אישרה רק את תכנית האב לפיתוח הרצף היבשתי בין אילת לראס-מוחמד. אני מודה שבשלב הראשון ראיתי בזה החלטה שמאפשרת לעבוד ולבנות. כך שלאותה תכנית אב מפורטת הושקעה בה עבודה מעולה של אותו צוות מטעם משרד הבטחון וכל המשרדים האחרים. התכנית היא שעד 1978 יהיו שם 1000 משפחות. אופירה - מרכז; די-זהב - כמושב; נביעות - כמושב, וגם כפרי נופש. וב-1985 היתה צריכה להיות אופירה כמרכז עירוני בת 4000 משפחות.

תכנית אב היא תכנית מנחה, מראה

על מדיניות, מגמות. באותה החלטה כתוב בסעיף ב', כי הביצוע יהיה ~~על ידי~~ שנה בשנה בהתאם לתקציבים. מדוע זה כל כך חשוב? מפני שצריך לקבוע את היעד, את התכנית כפי שהממשלה רוצה.

כל אחד יודע שבין תכנית אב ובין ביצוע

יש באופן טבעי אי אלו פערים. ואז תמיד נשאלת השאלה, מה הוא הפער, ובאיזה מרחק נמצאים מאותה תכנית אב. על כל פנים, אני מתייחס עכשיו אך ורק לסעיף 2 של אותה החלטה, שבו נאמר "בהתאם לתקציבים שיוקצו מדי שנה, בהתאם לתקציבים שאושרו ע"י הכנסת למשרד השיכון". תקציבים אלה מופיעים בספר התקציב. היו צריכים לכתוב שזה לבניית 440 יחידות דיור עד 1.4.75. זה לפי התקציבים ולא לפי תכנית אב, כי אם לפי תכנית אב אז היו צריכים להיות בבנייה פי-שניים.

אם כן, בבנייה עד 1.4.75 היו

232 יחידות דיור בשלבים שונים. בבקורכם ראיתם בנין של 44 דירות גמור. מכל מקום, כל הדברים הללו יצרו את המרירות ואי האמינות. כשהייתם שם, הרי נפגשתם עם התושבים ושמעתם אותם.

חבל שנציגי משרד השיכון לא באו היום,

כי אין ספק שהם היו יודעים לומר משהו בעניין זה. על כל פנים, לפי התקציבים שיש בזה, אנחנו רואים פער של יותר מ-40%, או של 50% בין התקציב שהיה ובין התחלות הבנייה. לכן אני ציפיתי כל כך לביקורו של ראש הממשלה על מנת לפזר מספר ערפולים.

לדעתי, וזו גם תפיסתי, ראש הממשלה הוא

הסמכות לקבוע את מדיניות הממשלה, ומה יש לעשות. אם כן, בביקור ראש הממשלה אכן קבלנו חשובה עניינית, ברורה ומפורשת. לי, כראש המינהל, חשובתו זו מספקת.

ראש הממשלה בילה כאן יומיים

כך שהיה לו זמן להפגש עם תושבים אזרחים. ראש הממשלה הודיע בפרהסיה:

(א) כי עד 1.4.77 יושלמו ויאוכלסו

- וזה במסגרת תכנית אב של אופירה - 500 משפחות. הבנייה שם תהיה גמורה ומושלמת לאכלוס. אני חוזר ואומר, כי אני, כראש המינהל, מקבל הכרזה חשובה וברורה זו. היא ברורה לי ולכל חברי ולכל התושבים שם.

ר. אלוני:

(ב) המשך הבנייה מעל ל-500 משפחות יהיה תלוי במקורות העסוקה ופרנסה, ובמשפחות שיבואו ויגורו שם, ושתייה להן פרנסה ושיחיקימו בכבוד במקום. זהו אתגר.

(ג) ראש הממשלה חזר בשם ממשלת ישראל, על ההחלטות שנתקבלו ב-1968 - שממשלת ישראל תעמוד בכל משא ומתן זמני וקבוע, על כך שתייה שליטה ישראלית ורצף יבשתי בין אילת לראש מוחמד.

(ד) ראש הממשלה אישר לאלתר, סעיף שהיה לנו בחקציב לביצוע קו המים א-תור-אופירה. אתם יודעים את החשיבות של קו זה, ואינני צריך להוסיף על כך. אבל אתם צריכים לדעת, או אולי אתם יודעים שזה תקציב מלפני שנתיים --- (היו"ר י. הורוביץ: זה יסתכם ב-30 מיליון ל"י) עכשיו יש לנו 5 מיליון ל"י.

(ה) ועוד: ראש הממשלה אישר לביצוע לאלתר את הקמת תחנת הכוח במקום, על מנת שלא יהיה מחסור בחשמל למפעלים ולפרוייקטים. אנחנו נכנסים כבר לביצוע זה, ושלב א' צריך להסתכם ב-40 מיליון ל"י להקמת 12 - 13 מגוואט. אנחנו נביא דיזלים, ואני מאמין שנוכל להביא מהקידוחים של הנפט, ושנפעיל אותם בגז או בדלק גלמי. קבלנו אישור על כך.

זה לגבי אופירה. (היו"ר י. הורוביץ: איך אתם מפרשים את זה באופן מעשי? איך אתם מבצעים את הבטחת ראש הממשלה?) למזלו של העניין הוא, שמבחינה תקציבית שני הפרוייקטים אושרו, ובזמנו השר גבתי הביא את זה לכנסת, כך שלא היתה פה בעיה של אישור תקציבי חדש. הבעיה שיש כאן היא בהעברת חשמל מאילת. בדברי ההסבר זה מופיע כפרוייקט רב-שנתי. לדעתי, אנחנו צריכים רק להתקשר עם קבלן, ואני מקווה שלא תהיה כל בעיה בזה. אנחנו עובדים כבר בתכנון מפורט. ואין עיכובים בזה.

היו"ר י. הורוביץ: אמרת שאין חשמלאי שיבצע את העבודה. משום כך אין חשמל בבית הספר. כל אחד חושב, מי צריך להביא את החשמלאי?

אין ספק שכל הדברים הללו מתבטאים בהשקעה של מיליוני לירות, ויש בזה רביית על כל יום. מי צריך לקשור "זנבות" במי זה תלוי?

מ. דרובלס: קראתי בעתון שראש הממשלה אמר שיהיה חשמל בבית הספר.

ר. אלוני: לגבי אתר הבנייה - לטוב ולרע: אחרי ביקור ראש הממשלה הובטח שיהיה אחראי על החשמל ועל כל הדברים האחרים - משרד השיכון בלבד. וכך הובטח לראש הממשלה שתוך 10 ימים יוסדרו החיבורים לבית הספר.

אופירה היא מרכז עירוני, וזה מספיק למרחב שלמה. צריך להעביר קו מים באורך של 93 ק"מ על מנת לבסס מקום זה כמרכז עירוני. ב-1973 נעשו 8 קידוחי תצפית באורך של 100 ק"מ. מאחר שנגמרה עבודת קידוחי תצפית, אמרו לעשות קידוח הפקה שלם, וזה ייעשה במשך שנה. קידוחי התצפית הסתיימו לפני 3 חדשים. לדעתי, צריך לעשות את כל הבדיקות הבסיסיות. אנחנו מבצעים קידוחים של 100 מ' ועל מיליון ממ"ר מים.

המחיר השולי של מפעלים אלה יהיה בודאי של 1 ל"י או 1.50 ל"י לקוב מים. אם נזכה ב-1977 שיהיו מים במקום זה, הרי שזה יהיה מבצע מזהיר. אין לי בעיות תקציביות, אבל יש לי בעיות של ביצוע, ואני מקווה שאני אעמוד בזה. אני מקווה שאני אעמוד גם בענין החשמל.

ר. אלוני:

לגבי נעמה: אני מבקש מהשר לקבל הכל

ברוח טובה.

אני מודה שכל בנייה של יזם נענתה מהר למשרד התיירות. ונעשה הכל בצורה טובה וללא ביורוקרסיות, וכי אתם גם נותנים במכסימום. אני מודה בזה. אולם, אני למדתי ממורי ורבי אברהם הרצפלד ז"ל שאמר כי הדברים נבדקים בסופו של דבר בתוצאות. (שר התיירות מ. קול: אנשים נסוגים) זה נכון. אולם דה-פקטו, מה מה המצב? את זה ראיחם כמו עיניכם.

אני יודע מה ההשקעה ומה שיש שם. יש שם 29 פונקציות שחפוסות ע"י הצוות לאזרחים ולמטיילים אין כמעט איפה להיות. כשהיה ראש הממשלה בנעמה בקשתי ממנו שהוא יפנה במכתב אישי לחברת כלל ולקופת חולים ולארקיע, ושיכתוב להם מבחינה ציונית. הוא אכן פנה, ושר התיירות קבל העתקים ממכתבים אלה. (שר התיירות מ. קול: אחרי זה הם פנו אלי ובקשו שאתן להם כסף)

המכתבים נשלחו, ויש לי יסוד להאמין שגורמים אלה יקבלו עידוד, ולא עזרה כספית. (שר התיירות מ. קול: לדעתי, חברת כלל יכולה להסתכן ולבנות את המלון. יותר לא אתן).

עד אפריל 1976 יסחימו אותן מלונות שהשר הזכיר, ואני מאמין ובטוח ששר התיירות ישים את מיטב משקלו על מנת שהעבודה תתבצע.

י. כהן:

החמונה והעובדות ידועות. אני תמיה שנכנסו שני הגורמים - כלל וקופ"ח - וששרד התיירות לא הצליח להזיז אותם כהוא זה. לדעתי, זה דבר שהדעך אינה סובלתו. לאחר תקופה כל כך ארוכה, המצב נשאר כמות שהוא. אני יודע שאלו הן חברות עסקיות וכו'. אבל אמרת שאתה עודדת אותן. למעשה, אני לא רואה את העידוד הזה, שכן העובדות מוכיחות.

היו"ר י. הורוביץ:

היינו באופירה וראינו שאכן הושקעו שם סכומים גדולים. אחרי ששמענו את המספרים, אנחנו רואים בכמה עולה בניית כל חדש, ואני אינני מדבר כמה יצטרכו לסבסד. אין ספק שההשקעה במיבנים היא ענקית. מגיעים משקיעים בתנופה גדולה, אך אחר כך הם נרתעים.

אני קצת חושש, ואני אומר בזהירות מכסימלית, שלא תמיד היוקר הוא נכון. תחת ההסבר של מרחקים ויוקר עבודה ויוקר הובלה - יש לי הרושם כי משרדי הממשלה מתעייפים, ואז יאמרו כי כסף רב הזרימו. יש שם בית של חברת התיירות שעדיין איננו גמור, והם אמרו לנו כי הוא יעבור את ה-5 מיליון בגמירתו.

יש לי דושם שתחת ציפיה ותיאבון ותשוקה של כולנו לפתח את אופידה - הכספים המוזרמים להשקעת יסוד - מי יודע אם כל זה אינו נוחן מכת מוות לבל מוסד. היכן אתם משרד התיירות, או המינהל? כיצד אתם מפקחים על העלות של הדברים האלה? יכול להיות שההוצאות מוגזמות כל כך, שהן נותנות מכת מוות כזו. האם אתם שקטים בעניין זה? האם אתם באמת משקיעים בעניין זה? זו בעצם יכולה להיות העזרה הרשמית, כך שאי אפשר לומר לממשלה שלא עושה כמיטב יכולתה. יכול להיות שהמשקיע גם לאחר שהוא מקבל 66%, הוא נרתע. האם אין פיקוח מעשי? האם יש לכם פיקוח משקי? ומדוע האנשים נרתעים ומפחדים להשקיע?

בבקורנו שם התרשמתי שבאיזה מקום

"הזנבות" אינם קשורים היטב.

מ. דרובלס:

לראש המינהל ברצוני לומר, כי אני מעריך מאד את הרוח שלו, וכל מה שהוא משקיע במרחב שלמה. עד כמה שאני מכיר את מר אלוני, אני חושב כי מחובתו לצאת אל הציבור. אין ספק בכך שמר אלוני מבצע עבודה יפה מאד, וכמובן המעט שניתן לראות זה הכל הודות לו והוא ראוי ל"יישר כוח", ושימשיך בפועלו זה הלאה.

לשר התיירות ברצוני לומר, כי כאשר יוצאים לשטח ורואים את העובדות אז רואים שיש פער גדול בין התכניות לבין העובדות. מינהל מרחב שלמה קיים זה שנתיים וחצי. גם לפני שהוקם המינהל טיפלנו באמצעים אחרים בפיתוח האזור. הקרואנים פועלים באופירה זה 8 שנים, מאז שממשלת ישראל הצהירה כי זו עובדה שתהיה רציפות יבשתית מאילת עד אופירה.

מכל מקום, אופירה זו פנינה שמושכת תיירות. אדוני השר, יזמים פרטיים נמשכים לשם. אני בעד זה שיבואו לשם יזמים פרטיים.

אם בניית חדר במלון של כלל צריכה לעלות 180 אלף ל"י, ואם הם מקבלים 66%, לעומת ירושלים ותל-אביב שלא מקבלים את המענק הזה, הרי שיצא כך כי למשקיע יקבל פחות כסף. יש לקחת בחשבון שחדר כזה בתל-אביב עולה בנייתו 100-120 אלף ל"י, ובאופירה עולה בעוד שלישי.

אם אנחנו מעוניינים בפיתוח תיירות, אז לדעתי, משרד התיירות לא ניסה לעשות דה-פקטו מספיק דברים. אם נקים עוד 2-3 מלונות הם לא יהיו רנטביליים, אבל אנחנו נצליח למשור לשם תיירים ומטיילים, ואז הם ייהפכו ליותר רנטביליים.

אנחנו ראינו את השלד של חברת כלל, ואני חושש שזה יהיה מצבה. ואנחנו עדים לזה שיש בארץ שלדים כאלה שהם הפכו להיות מצבות.

חברת כלל טוענת שיש לה הפסד של 3.8 מיליון ל"י, וכי היא איננה רוצה להפסיד יותר. ומדוע שתפסיד עוד 5 מיליון ל"י? לדעתי, משרד התיירות היה צריך לומר להם לגמור, ואם הם לא יהיו רנטבילים אז שהוא - משרד התיירות - יהיה השותף שלהם, וכך אפשר יהיה לקדם ולהזיז את העניין.

דה-פקטו אין פיתוח ואין תיירות. אדוני השר, האם משרד התיירות מוכן ללכת בדרך זו ולהבטיח להם את זה?

י. ליבני: האם בעיית הפיגור בגמר בתי המלון, ניהול בתי המלון, משפיע על נמל

התעופה הבינלאומי?

(ב) היה רמז בדברי השר, ואני מבין שמחירי הטיסות לאופירה יקרות. מהו התכנון שיש בעניין זה?

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לתת לכם רשימה של פרוייקטים שאישרנו והם לא בוצעו:

(א) סאן-קלוב - נעמה: אושרה בספטמבר 1973 תכנית להקמת מלון בן 100 חדר בדרגת 3 כוכבים בנעמה ע"י ספקטור, גור, בן-זאב. אומדן ההשקעה כ-5 מיליון ל"י.

התכנית בוטלה ע"י משרדנו ב-24.3.75. לאחר שלא נעשתה כל פעילות ממשיכה לקידום התכנית.

(ב) מרכז צלילה בנעמה: אושרה ב-1972 תכנית להקמת מועדון צלילה בנעמה ע"י "המרכז הישראלי ספורט ימי וחת מימי". ההשקעה - כמיליון ל"י. האישר בוטל ב-1975 לאחר שלא נעשו צעדים ממשיים לקידום התכנית. בכל הדברים האלה אנחנו משקיעים עבודה.

שר התיירות מ. קול:

(ג) מלון האחים דולגין - נעמה:

אושרה ב-1971 תכנית להקמת מלון בן 112 חדר בדרגה 3 כוכבים ובהשקעה של כ-4 מיליון ל"י ע"י האחים דולגין. התכנית בוטלה באוקטובר 1972 לאחר שלא נעשו צעדים למימושה.

(ד) אופיר פאן מוטלס - אופירה: אושרה

במאי 1972 תכנית אופיר פן מוטלס להקמת מלון בן 123 חדר בדרגה של 4 כוכבים ובהשקעה של כ-10 מיליון ל"י. האישור בוטל בספטמבר 1972 עקב בעיות פיננסיות של היזמים המחוכננים.

(ה) מלון סיראן - נעמה: במרץ 1973

אושרה תכנית חברת מלון סיראן בע"מ - אלה הם משקיעים ישראלים - להקמת מלון בן 80 חדר בדרגת 3 כוכבים ובהשקעה של 2.250 מיליון ל"י בנעמה. תקף האישור היה לחצי שנה ומאחר ולא הוחל בביצוע התכנית עד ליום 30.9.73 בוטל האישור בתאריך זה.

ברצוני לציין כאן כי אנחנו נוחנים

לכל משקיע ערבות פוליטית מוחלטת. כלומר, הוא איננו מפסיד כסף שלו. אין בזה כל פחד. יש ערבות פוליטית על כל פרוטה.

רבותי, יש גבול במה שהממשלה צריכה

לתת. היא נותנת 20% מענק ו-46% הלוואה שהיא ל-14 שנה ברבית של 6.5%. זו גם כן מחנה. בסופו של דבר, יש גם כאן חשבון ממלכתי.

מה השקיעה חברת כלל? היא השקיעה

כסף ש-90% ממנו היא מקבלת מהממשלה. הם באו ואמרו כי הם מוכנים לגמור, כך שהמענק נשאר שם כאשר בכל מקום אחר ביטלנו. מכל מקום, אמרנו להם, חגמרו את זה, ואם יהיו לכם הפסדים תבואו אלינו.

אני נגד בניית 10 מלונות. באילת אמרו

לי כי אם יהיו 10 מלונות אז החרבות תפרח, יהיו חיים חברותיים, מוסיקה ועוד. על כל פנים, אני לא מתייאש מזה. אני חושב שבאילת יש עתיד גדול, והתפוסה שם לא כל כך רעה.

מדובר על שלושה מלונות - כלל, קופ"ח

ומוטל עם צלילה. השבוע ישבנו עם חברת כלל, והשבוע הם צריכים לתת לנו תשובתם. כידוע, בית המלון שלהם בבת ים נשרף, והם מבקשים עכשיו את עזרתי. אם יתברר לי שכל המקומיים הם עורבא פרח, אני אשקול שוב את העניין. בינתיים אנחנו נגמור את זה, ואחר כך אנחנו נמכור את כל אלה. התחלתי להרהר גם בכיוון זה. מדובר על מקום שילוננו בו. כאשר לא היו מלונות בארץ, אז כתבו בעתונות כי שר התיירות רוצה שהאנשים ילוננו בשקי שינה.

לדעתי, אנחנו צריכים לחשוב ביחד

עם המשקיעים איפה אנחנו עומדים.

אם יתברר לכם שהכסף צריך לבוא

היו"ר י. הורוביץ:

ממכם, אז חגמרו ותפעלו, ולאחר מכן תחפשו לכם קונה. כסף מושקע, והנאה אין.

רק עכשיו נכנסה קופת חולים לשם.

שר התיירות מ. קול:

ביחס לבמל תעופה בינלאומי: יש לנו

בעיות עם מדינות שונות שלא מוכנות להטיס לשטחים כבושים. יש בעיה עם ארצות יציאה. (י. ליבני: האם חוסר בתי מלון משפיע על זה?) לא. הטיסות יקרות מאד. אבל יש בעיה של סובסידיה. ארקיע מקבל מאתנו עזרה. אנחנו עוזרים בטיסות צ"רטר שנוטעות לאילת. זה נעשה בעזרתנו. אנחנו משתתפים בסכום מסויים בכרטיס טיסה מלוד לאילת. אין זו עזרה גדולה, אבל זהו מין תמריץ, ואילת עולה על המפה.

שר התיירות מ. קול:

לגבי אופירה הבעיה היא של השתתפות יותר גדולה בסובסידיה בכרטיס. העניין הזה הוא של ארקייע ומשרד התחבורה. אני לא פוסק בעניין זה. מצדנו יש רצון לזרז את הדברים.

גם לגבי די-זהב ונביעות אנחנו משתדלים לזרז את הדברים במידת היכולת. שם יש מקום צלילה, אשר לגביו אומרים צוללנים שאין מקום כזה בעולם לצלילה, שהוא טוב לצלילה.

מ: גזענון:

בעניין ביתן השירותים - אנחנו נקים שם מזנון, מטבח, חדר אוכל, וגג ועו' - זה יהיה בבעלות שלנו. אנחנו נוציא מכרז על כך, ולאחר מכן נמסור את זה לגוף שיוכיח כי יוכל להפעילו.

ביתן זה יהיה לכ-300 איש, ויעלה 3.3 מיליון ל"י. לדעתנו, זה די זול. יש מתקן כזה שעלה מעל ל-1 מיליון ל"י עם 500 מ" שטח בנוי, והוא יכלול כל האלמנטים - מזנון, מסעדה, מקלחות ועוד. זה לא רק בטיילת. למעשה, אנחנו סגרנו את שפת הים ע"י נקמת קיר של 1-1½ מ". מכל מקום, הטיילת לא הוקמה סתם, שכן צריך גם חול.

ביחד עם מר אלוני ורשות שמורות הטבע אנחנו עומדים לסדר קמפינג בדרגה גבוהה, וזה יפתור בעיות של נוער צעיר שאוהב לחיות בתנאים כאלה. יהיה גינון, מטבח, חדר אוכל, מיני-מרקט. אנו מקווים שעד סוף השנה אנחנו נגמור את הפרוייקט הזה. אנחנו חרדים מאד לבזבוז כסף, לכן אנחנו משתדלים מאד בעניין זה.

שר התיירות מ. קול:

אני מאמין שיהיה זה מרכז ישראלי.

היו"ר י. הורוביץ:

תודה רבה לכם.

אנחנו התרשמנו שיש ביקור של משרדים אחרים. אצלנו, אדוני השר, אתה רצתה יותר מהר מאשר אנו רצנו אחריו. מגיע לך "ישר כוח".

בבקורנו שם ראינו מבנים לא גמורים, ויצאנו מצוכאים מהעובדה שלא אלה שהקימו את המיבנים נרתעים. אני חושש מאד שעלול להיות מצב שהכסף הושקע שם לשוא, ושחלק ממנו יורד לסמיון.

אני מבקש שתהיה הפעלה אלטרנטיבית, שלא ייעצר ושלא יאבד מה שהושקע. חבל מאד שכסף של העם יונח כך. משום כך באנו לשאול אתכם מה קורה שם. ההסברים היו מובנים, הגיוניים, אבל טרם נרגענו.

מ. דרובלס:

הואיל ואנחנו מסכמים את הנושא של תיירות, עם כל ההערכה - אני לא יכול לקבל את הסיכום של היושב ראש. עובדה היא שהיו תכניות בשטח, ואחרי 7 שנים לא רואים ולא כלום. (שר התיירות מ. קול: כולם ברחו. המשקיעים אינם רוצים לבצע).

אם לא יזמה פרטית, אז צריך לקחת הכל ולבצע. באים לאופירה, ואין בית מלון. אנחנו נחלק קומפלימנטים, ואין כלום.

אני לא ממליץ להיטיב את התנאים עוד
יותר.

היו"ר י. הורוביץ:

שתהיה פניה לשר להפעיל הכל, את
מה שיש שם.

מ. דרובלס:

אנחנו נקיים עוד ישיבה בנושא זה
ביחד עם משרד המסחר והתעשייה ומר
אלוני, וגם נציגי האוצר - תצטרכו לבוא הנה עוד פעם. (ר. אלוני: עם
משרד המסחר והתעשייה ומשרד החקלאות אין בעיות) אם כן, הבעיה היא עם
משרד השיכון.

היו"ר י. הורוביץ:

תודה רבה לכולם. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 15.00.